

Titulació	Tipus	Curs
2503878 Estudis Socioculturals de Gènere	FB	1

Professor/a de contacte

Nom: Mireia Foradada Villar

Correu electrònic: mireia.foradada@uab.cat

Equip docent

Mireia Foradada Villar

Idiomes dels grups

Podeu consultar aquesta informació al [final](#) del document.

Prerequisits

No n'hi ha.

Objectius

Aquesta assignatura es proposa repassar les principals teories de l'educació per comprendre els significats que se li ha atribuït, i des de quina perspectiva s'aborden les posicions educatives per raons de gènere, entre d'altres interseccions.

Resultats d'aprenentatge

1. CM06 (Competència) Analitzar el marc teòric aplicat i la presència o l'absència de la perspectiva de gènere en investigacions, projectes o experiències d'intervenció psicosocial, educativa i comunitària existents.
2. CM07 (Competència) Dissenyar activitats educadores que tinguin en consideració la diversitat sociocultural i de gènere.
3. CM08 (Competència) Contribuir al disseny d'activitats educatives sense estereotips sexistes, homòfobs, bífobs o trànsfobs.
4. CM09 (Competència) Fomentar la coeducació com a procediment inclusiu per a l'erradicació de comportaments discriminatoris cap al col·lectiu LGTBIQ+ o per raó d'orientació sexual o afectiva.

5. CM10 (Competència) Posar en pràctica habilitats per a treballar en equip: compromís amb l'equip, hàbit de col·laboració i capacitat per a promoure la resolució de problemes, aplicant l'ètica de la cura i l'ètica de la provisió.
6. KM13 (Coneixement) Incorporar els conceptes de les perspectives postcoloniales, feministes i interseccionals a l'anàlisi de les diferents realitats socioeducatives.
7. SM08 (Habilitat) Identificar els diferents models socioeducatius en la història i la seva contribució a la generació, la reproducció o la superació de desigualtats com a fase prèvia a l'elaboració de propostes correctives de les violències desencadenades per la discriminació per raó de sexe, gènere i orientació sexual.
8. SM09 (Habilitat) Proposar pràctiques de coeducació des de la diversitat de gènere.

Continguts

1. Teories de l'educació amb perspectiva de gènere.

Pensar l'educació a través de les autores/autors per crear un diàleg i compartir les interpretacions en gran grup.

2. Construcció del gènere i expressió de les identitats en educació.

Reflexions i debats sobre les identitats i sabers en l'educació a partir de les biografies, relats i experiències educatives des d'una lectura de gènere.

3. Perspectives postcoloniales, decoloniales, descoloniales, feministes i interseccionals en educació.

Anàlisi de situacions i posicions educatives a través d'estudis de casos.

4. De la segregació a la coeducació, i a la pedagogia queer.

Anàlisi dels estereotips, prejudicis i el sexisme en contextos socioeducatius per a construir sabers i relacions pedagògiques transformadores.

5. Educació inclusiva, gènere i canvi socio-educatiu.

Ús de metodologies des de pedagogies inclusives i feministes orientades al canvi socio-educatiu.

Activitats formatives i Metodologia

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Activitats en grup a l'aula i exposicions per part de l'estudiantat	20	0,8	
Sessions temàtiques amb el gran grup	30	1,2	
Tipus: Supervisades			
Tutories i seguiment d'activitats	35	1,4	
Tipus: Autònomes			
Treball individual sobre les activitats proposades: lectures, preparació d'exposicions i materials	65	2,6	

Les sessions d'aquesta assignatura seran principalment teòriques i per tant, requeriran d'un treball autònom basat en realitzar les lectures proposades per poder situar-nos en els contextos històrics i les teories de l'educació sota una perspectiva de gènere. La selecció dels textos i les lectures aniran acompanyades de diferents activitats a l'aula amb la finalitat de crear reflexions i diàlegs conjunts.

- Classes expositives per part del professorat sobre els continguts bàsics del temari.
- Treballs en grup:
  - Presentacions orals dels treballs per part de l'estudiantat.
  - Projecte d'acció socioeducativa vinculada al treball final.
- Lectures i reflexions dels textos recomanats.
- Treball individual:
  - Treball final sobre els continguts de l'assignatura.
  - Tutories i seguiment d'activitats en relació a la realització del projecte final (com a mínim dues)

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Avaluació

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
1. Vinyeta autobiogràfica: relat d'una experiència	10	0	0	CM06, CM09, KM13, SM08
2. Projecte individual: escritura del relat autobiogràfic	35	0	0	CM06, CM09, KM13, SM08, SM09
3. Exposicions posant en diàleg diversos pensadors/es sobre les teories de l'educació amb els feminismes	30	0	0	CM06, CM09, CM10, KM13, SM08, SM09
5. Projecte grupal: Disseny de metodologies transformadores i emancipatòries basat en els projectes individuals	25	0	0	CM07, CM08, CM09, CM10, KM13, SM09

Les activitats d'avaluació abans especificades s'avaluaran al llarg del semestre acadèmic. Les activitats es concreten en:

- DIMENSIÓ PERFORMATIVA. Grupalment, l'estudiantat realitzarà exposicions posant en diàleg diversos pensadors i pensadores sobre les teories de l'educació amb els feminismes.
- DIMENSIÓ PRODUCTIVA. L'alumnat contribuirà individualment en la construcció d'anàlisi polítics feministes i de les teories de l'educació, mitjançant les reflexions sobre les seves pròpies trajectòries socioeducative
- DIMENSIÓ SISTÈMICA. Grupalment l'alumnat contribuirà amb reflexions i propostes metodològiques transformadores i emancipatòries.

Procediment de revisió de les qualificacions

En el moment de realització de cada activitat avaluativa, les professores informaran a l'alumnat (a través del campus) del procediment i la data de revisió de les qualificacions.

Recuperació

Els estudiants que durant el curs hagin fet un seguiment adequat de l'assignatura i tot i així els quedi algun aspecte no assolit (min. 3,5) se'ls donarà l'oportunitat de poder superar la matèria, realitzant un treball autònom addicional o refent alguna de les activitats lliurades o realitzades. S'haurà d'estudiar cada cas en funció de la situació de cada estudiant i en cas que sigui necessari, es fixarà un dia per fer recuperacions un cop acabades les classes (pendent de publicar el calendari i els horaris a la web de la Facultat de Filosofia i Lletres).

Activitats avaluatives excloses de la recuperació

Les activitats següents no poden ser recuperades:

El projecte final (individual i grupal) no serà recuperable perquè es farà un seguiment a través de seminaris/tutories, en què els, les, lis alumns seran acompanyades durant tot el procés d'elaboració d'aquest. Així doncs, l'avaluació serà formativa i sumativa al final, i s'entén que l'alumnat ha d'anar incorporant les millores i els avenços a partir d'aquest acompanyament.

Consideració d'alumne no avaluable

Per tal de poder obtenir la qualificació total de l'assignatura, s'ha d'haver realitzat i lliurat les tres activitats d'avaluació i obtenir un 5 en cadascuna de les activitats d'avaluació. Per tant, es rebrà la qualificació de "no avaluable" si no s'ha participat i aprovat les tres activitats d'avaluació (Projecte individual, exposicions "diàlegs entre pensadors/pensadores de l'educació" i el projecte grupal "metodologies transformadores i emancipatòria".

Informació addicional

En cas que l'estudiant realitzi qualsevol irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, es qualificarà amb 0 aquest acte d'avaluació, amb independència del procés disciplinari que s'hi pugui instruir. En cas que es produeixin diverses irregularitats en els actes d'avaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació final d'aquesta assignatura serà 0.

En aquesta assignatura no s'aplica l'avaluació única.

Bibliografia

Obligatòries (selecció de capítols):

Cabaleiro, Júlia (2005). *Educació, dones i història. Una aproximació didàctica*. Barcelona: Icària.

Chakravorty Spivak, G. (2017). *Una educación estética en la era de la globalización*. Ciudad de México, México: Siglo XXI editores.

Chakravorty Spivak, Gayatri. ¿Puede hablar el subalterno?. *Revista colombiana de antropología*, 2003, vol. 39, p. 297-364.

Dewey, J. (1916). *Democracia y educación*. Madrid: Morata [1998].

Foucault, Michel. (1975). *Vigilar y castigar: nacimiento de la prisión*. Buenos aires: Siglo XXI.

Freire, Paulo. (1975). *Pedagogía del oprimido*. Buenos aires: Siglo XXI.

Garcés, M. (coord.) (2019). *Humanitats en acció*. Barcelona: Raig verd.

Garcés, M. (2020). *El contratiempo de la emancipación*
[<https://www.medialab-matadero.es/documentos/el-contratiempo-de-la-emancipacion-marina-garces>].

Gilligan, Carol (2013). *La ética del cuidado*. Barcelona: Fundació Víctor Grífols i Lucas.

hooks, bell (1994). *Enseñar a transgredir. La educación como práctica de libertad*. Madrid: Capitán Swing [2021].

hooks, bell. (2022). *Ensenyar pensament crític*. Barcelona: Raig verd.

Rousseau, Jaques (1762). *Emili o De l'educació*. Edicions diverses.

Wollstonecraft, Mary. (1792). *Vindicación de los derechos de lamujer* (No. 225). Madrid: Akal.

Generals:

Acker, Sandra (1994). *Género y educación. Reflexiones sociológicas sobre mujeres, feminismo y enseñanza*. Madrid: Narcea.

Ahmad, Fauzia (2010). Modern traditions? British muslim womenand academic achievement. *Gender and Education*, 13 (2),137-152.

Azorin Abellán, Cecilia María (2014). Actitudes del profesorado hacia la coeducación, Claves para una educación inclusiva. *Ensayos: Revista de Educación de Albacete*, 29 (2): 159-174
[<ahref="https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=4911722">https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?co

Bedia, Rosa Cobo. (Ed.). (2008). *Educación en la ciudadanía: perspectivas feministas*. Madrid: Los libros de la Catarata.

Belausteguigoitia, Marisa i Mingo, Araceli (Eds.) (1999). *Géneros prófugos. Feminismo y educación*. México: UNAM-Paidós.

Blanco, Nieves (coord.). (2001). *Educación en femenino y en masculino*. Madrid: Akal.

CIDE/Instituto de la Mujer (2006). *Incorporación y trayectoria de niñas gitanas en la ESO*. Madrid: Fundación Secretariado Gitano, Ministerio de Trabajo y Asuntos sociales.

Cobo, Rosa (Ed.) (2007). *Interculturalidad, feminismo y educación*. Madrid: La Catarata i Junta de Andalucía, Plan de Igualdad.

Ellsworth, Elizabeth (1999). ¿Por qué esto no parece empoderante? Dins de Marisa Belausteguigoita i Araceli Mingo (eds.), *Géneros Prófugos: Feminismo y educación* (pp. 55-89). Paidós: México.

García-Pérez, Rafael; Buzón Garcia, Olga; Piedra de la Cuadra, Joaquín i Quiñones Delgado, Carlos (2010). La ceguera de género en el profesorado. Ponencia presentada en el *Congreso Universitario Nacional de Investigación y Género*. Sevilla: Universidad de Sevilla [<http://hdl.handle.net/11441/40179>].

García-Pérez, Rafael; Rebollo Mª Ángeles; Vega, Luisa; Barragán-Sánchez, Raquel; Buzón, Olga & Piedra, Joaquín (2011). El patriarcado no es transparente: Competencias del profesorado para reconocer la desigualdad. *Cultura y Educación*, 23(3): 385-397.

Gilligan, Carol. (1993). *In a different voice*. United States of America: Harvard University Press.

Grañeras, Montserrat i Mañeru Méndez, Ana (Coords.). *Revisión bibliogràfica sobre mujeres y educación (1983-2007)*. Madrid: CIDE/Instituto de la Mujer.

Herraiz, Fernando (2008). Una reflexión sobre la masculinidad en la escuela. Una experiencia de aprendizaje de género y sexo. *Aula. De innovación educativa*, 177. Barcelona: Graó.

hooks, bell; Flores, Valeria; Britzman, Deborah (2016). *Pedagogías transgresoras*. Córdoba: Bocavulvaria ediciones.

Luke, Carme (1999). *Feminismos y pedagogías en la vida cotidiana*. Madrid: Morata

Observatori per a la Igualtat (2017). *Perspectiva de gènere en les competències dels estudis de Ciències de l'Educació*. Bellaterra: Universitat Autònoma de Barcelona.

Pié Balaguer, Asun (2009). *Educació social i teoria queer. De l'alteritat o les dissidències pedagògiques*. Barcelona: UOC.

Pié, Asun (2009b). De la teoria queer i les altres maneres de pensar l'educació. *Temps d'Educació*, 37, 253-270. Universitat de Barcelona.

Piedra, Joaquín (2014). *Género, masculinidades y diversidad. Educación física, deporte e identidades masculinas*. Barcelona: Octaedro.

Planella, Jordi, i Pié, Asun (2012). Pedagoqueer: resistencias y subversiones educativas. *Educación XXI*, 15.1, Facultat d'Educació, UNED, p. 265-283. Disponible a:
<http://e-spacio.uned.es/fez/eserv.php?pid=bibliuned:EducacionXXI-2012-15-1-5130&dsID=Documento.pdf>

Rebollo, Ángeles (Coord.) (2006). *Género e interculturalidad: educar para la igualdad*. Madrid: Aula abierta/Muralla.

Rodríguez Martínez, Carmen (Comp.) (2007). *Género y currículo. Aportaciones del género al estudio y práctica del currículo*. Madrid: Akal.

Rodríguez, Encarna.(2001) *Neoliberalismo, educación y género: análisis crítico de la reforma educativa española*. No. 34. Las Ediciones de La Piqueta.

Selcuk, R. Sirin i Michelle (2008). *Fine Muslim American Youth. Understanding hyphenated identities through multiple methods*. NYU Press.

Sensoy, Özlem and Darius Christopher, (2011). *Muslim voices in school: narratives of identity and pluralism*. Sense Publishers. Leiden.

Sibai, Sirin. Adlbi. (2018). *La cárcel del feminismo: hacia un pensamiento islámico decolonial* (Vol. 13). España: Ediciones AKAL.

Skelton, Christine; Francis, Becky i Smulyan, Lisa (Eds.) (2006). *The SAGE handbook of Gender and Education*. London: Sage.

Subirats Martori, Marina/ Tomé González, Amparo/ Solsona Pairó, Núria (2019). *Coeducar: posar la vida al centre de l'educació. Dossier Graó*. ISSN: 2462-5914

Subirats, Marina (2017). *Coeducación, apuesta por la libertad*. Madrid: Octaedro.

Sundaram, Vanita (2014). *Preventing youth violence: Rethinking the role of gender and schools*. UK: Springer.

Talbut, Susan i Steinberg, Shirley (eds) (2005). *Pensando queer: sexualidad, cultura y educación*. Barcelona: Grao.

Tomé, Amparo i Rambla, Xavier (2001). *La coeducació de les identitats masculines a l'educació secundària*. Bellaterra: Institut de Ciències de l'Educació, Universitat Autònoma de Barcelona.

UNESCO (2015). *A Guide for Gender Equality in Teacher Education Policy and Practices*.
<http://unesdoc.unesco.org/images/0023/002316/231646e.pdf>

Walkerdine, Valerie (1998). *La cultura popular y la erotización de las niñas*. A: Curran-Morley-Walkerdine. *Estudios culturales y comunicación*. Barcelona: Paidós.

Yip, Andrew Kam-Tuck & Sanjakdar, Fida (Ed.) (2018). [Critical Pedagogy, Sexuality Education and Young People: Issues about Democracy and Active Citizenry \(Adolescent Cultures, School, and Society\)](#). New York: Peter Lang.

Enllaços web

- *Coeducació i formació del professorat*

Generalitat de Catalunya. *Pla d'igualtat del sistema educatiu*,
<http://ensenyament.gencat.cat/ca/arees-actuacio/centres-serveis-educatius/projectes-educatius/comunitat-educativa>

Subirats, Marina (2010). *La coeducación hoy: Los objetivos pendientes*. Gobierno Vasco. *Emakunde, Programa coeducativo para la igualdad, el respeto y la no-violencia*.
http://www.emakunde.euskadi.eus/contenidos/informacion/proyecto_nahiko_formacion/es_def/adjuntos/2010.09.

Instituto de la Mujer (2008). *Guía de Coeducación. Síntesis sobre la Educación para la Igualdad de Oportunidades entre Mujeres y Hombres*. Madrid: Ministerio de Igualdad.
<http://www.inmujer.gob.es/observatorios/observIgualdad/estudiosInformes/docs/009-guia.pdf>

- *Propostes per treballar la igualtat de gènere a l'aula*

CIRD, Ajuntament de Barcelona. *Recursos pedagògics online per a la igualtat*:
<http://ajuntament.barcelona.cat/recursospedagogics/ca>

Gender and Education (resources: pedagogies):
<http://www.genderandeducation.com/resources-2/pedagogies/>

Igualtat en ruta. Recursos coeducatius:
http://isonomia.uji.es/wp-content/uploads/2013/06/PDF-igualtat_en_ruta-recursos_coeducatius.pdf

Institut Català de les Dones. Recursos per a la sensibilització, coeducació i violència masclista (àmbits d'actuació): <http://dones.gencat.cat/ca/inici/>

Instituto Asturiano de la Mujer (2001). *Coeducación. Guía de recursos*. Asturias: Servicio de Publicaciones de la Consejería de la Presidencia.
http://www.educarenigualdad.org/media/pdf/uploaded/old/Mat_177_guia_de_los_recursos.pdf.

IREX. *Creating Supportive Learning Environments for Girls and Boys: A Guide for Educators*.
<https://www.irex.org/resource/creating-supportive-learning-environments-girls-and-boys-guide-educators>

Roset, Montserrat; Pagès, Eugènia; Lojo, Mirta i Cortada, Esther (2008). *Guia de coeducació per als centres educatius: pautes de reflexió i recursos per a l'elaboració d'un projecte de centre*. Barcelona: Institut Català de les Dones, Departament d'Educació, Generalitat de Catalunya
http://dones.gencat.cat/web/.content/03_ambits/docs/publicacions_eines10.pdf.

- Projectes i altres recursos

Coeducació. Cooperativa que treballa per la transformació educativa des d'una perspectiva de gènere

<http://www.coeducacio.com/>

Judith Butler. Género y sexualidad para adolescentes. Diálogo con Miquel Missé y 300 estudiantes

<http://www.cccb.org/es/multimedia/videos/judith-butler-genero-y-sexualidad-para-adolescentes/228974>

OASIS ofrece espacios de encuentro y socialización para adolescentes con expresiones e identidades de género y sexualidades diversas. <http://oasislgbt.org/es/>

Programari

Editor de textos i imatges.

Llista d'idiomes

Nom	Grup	Idioma	Semestre	Torn
(PAUL) Pràctiques d'aula	1	Català	primer quadrimestre	matí-mixt
(TE) Teoria	1	Català	primer quadrimestre	matí-mixt